

Metodické usmernenie pre projekty rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci SR k prierezovým témam na rok 2021

Vec: Metodické usmernenie k prierezovým témam pre projekty rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) financované Slovenskou agentúrou pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu (ďalej len „SAMRS“)

Určené pre: Žiadateľov a prijímateľov dotácií na projekty rozvojovej spolupráce SR financované SAMRS v roku 2021

Účel: Účelom metodického usmernenia je poskytnúť žiadateľom o dotáciu na projekty rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci SR usmernenie na zohľadnenie prierezových tém v relevantných častiach žiadosti o poskytnutie dotácie na projekty rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci SR (ďalej len žiadosť) a ostatných príslušných formulároch.

Účelom usmernenia je tiež informovať žiadateľov o spôsobe konania o žiadostiach o poskytnutie dotácie vzhľadom na obe prierezové témy vo fázach formálnej a administratívnej kontroly a odborného hodnotenia.

Vydáva: SAMRS

Dátum vydania: 25.01.2021

Dátum účinnosti: 25.01.2021

Schválil: R SAMRS

Strednodobá stratégia rozvojovej spolupráce SR na roky 2019-2023 stanovila šesť sektorových priorit a dve prierezové témy: **Rovnosť príležitostí** (SDG č. 5 Rodová rovnosť)¹ a **Životné prostredie a zmena klímy** (SDG č. 13 Ochrana klímy, ďalej len ŽP a ZK). Prierezové témy súvisia s dosiahnutím viacerých **cieľov udržateľného rozvoja** (SDGs) uvedených v **Agende 2030 pre udržateľný rozvoj** (ďalej len „Agenda 2030“) Organizácie Spojených národov.

SAMRS odporúča žiadateľom, aby obom prierezovým témam venovali pozornosť vo všetkých fázach projektového manažmentu a to na úrovni: **plánovania, tvorby žiadosti, implementácie a hodnotenia**.

1. Prierezové témy v projektových dokumentoch a formulároch SAMRS

- výzvy SAMRS zohľadňujú obe prierezové témy podľa sektorových priorit a špecifických cieľov v:
 - **podmienke č.1** (Podmienka oprávnenosti aktivít)
 - **podmienke č. 17** (Podmienka oprávnenosti z hľadiska súladu s prierezovými témami)
- výzvy SAMRS obsahujú:
 - **prílohu č. 6 Kontrolný zoznam podmienok súladu žiadosti o poskytnutie dotácie s princípmi prierezových tém** (ďalej len Kontrolný zoznam)
- Prierezové témy sú zahrnuté v nasledujúcich projektových formulároch SAMRS:
 - **formulár žiadosti o poskytnutie dotácie, formulár matice logického rámca, formulár priebežnej a záverečnej správy**

Žiadateľ preukazuje splnenie podmienok vyplnenou prílohou č. 6 - Kontrolný zoznamom a v relevantných častiach žiadosti, resp. čestným vyhlásením v texte žiadosti². Výber aktivít a merateľných ukazovateľov predstavujúcich významný príspevok/pridanú hodnotu k posilneniu rodovej rovnosti a zlepšeniu kvality životného prostredia a zmeny klímy je žiadúci.

2. Prierezové témy vo formulári žiadosti o poskytnutie dotácie

Obe prierezové témy sú v žiadosti o dotáciu zohľadnené v častiach: 5.1 Stručný popis projektu; 5.2 Popis východiskovej situácie; 5.4 Spôsob realizácie aktivít projektu; 5.5 Situácia po realizácii projektu a udržateľnosť projektu; 6. Administratívna a prevádzková kapacita žiadateľa; 7. Popis cieľovej skupiny; 11. Identifikácia rizík a prostriedky na ich elimináciu; 12. Komunikačný plán.

¹ I keď je prierezová téma nazvaná „rovnosť príležitostí“, má sa na mysli **rovnosť mužov a žien**, resp. **rodová rovnosť** v zmysle cieľa **SDG č. 5**. Rovnosť príležitostí je širší koncept pre väčšiu skupinu znevýhodnených skupín. Tým nie je vylúčené zahrnutie širšieho spektra znevýhodnených skupín do cieľovej skupiny pri tvorbe žiadosti o dotáciu.

² Platí v rámci prierezovej témy ŽP a ZK pre projekty zaradené do kategórie C.

2.1. Zohľadnenie prierezovej témy: Rovnosť príležitostí (SDG č. 5 – Rodová rovnosť) v žiadosti o dotáciu

V procese konania o žiadosti bude žiadosť vzhľadom na prierezovú tému posudzovaná v dvoch fázach: **administratívna formálna kontrola a odborné hodnotenie.**

- 1. Administratívna formálna kontrola** – predmetom kontroly bude:
 - splnenie **podmienky č. 1 a 17**;
 - kompletne vyplnený a k žiadosti priložený **Kontrolný zoznam**;
 - **zohľadnenie prierezovej témy v príslušných častiach žiadosti a formulároch.**

Konanie o žiadosti, ktorá nepreukáže splnenie podmienok v rámci administratívnej formálnej kontroly bude zo strany SAMRS pozastavené.

- 2. Odborné hodnotenie** – predmetom hodnotenia bude:
 - **posúdenie súladu vecnej stránky** deklarovanom v príslušných častiach žiadosti s odpoveďami uvedenými v Tabuľke č. 1. **Kontrolného zoznamu**, pričom žiadateľ na jednotlivé otázky odpovedá buď ÁNO resp. NIE, prípadne N/A, ak určité hľadisko nie je relevantné pre predmetnú žiadosť.
 - **posúdenie či žiadosť po vecnej stránke** t.j. stanovenými cieľmi, aktivitami a voľbou (príp. vlastným nastavením) merateľných ukazovateľov, v zmysle príspevku, ktorý je deklarovaný v príslušných častiach žiadosti, ostatných formulároch a v Tabuľke č. 1 Kontrolného zoznamu **prispieva k zlepšeniu rodovej rovnosti** resp. **žiadosť nie je zameraná na rodovú rovnosť alebo posilňuje rodovú nerovnosť.**

Z hľadiska miery zohľadnenia prierezovej témy v žiadosti v súlade so zvolenou sektorovou prioritou resp. špecifickým cieľom výzvy budú žiadosti po odbornej stránke **vyhodnotené nasledovne:**

- 1. žiadosť je špecificky zameraná na zlepšovanie rodovej rovnosti a posilňovanie postavenia žien/ dievčat** (resp. má hlavné zameranie na rodovú rovnosť), napr.: **projekty zamerané na** predchádzanie násillia na ženách, zohľadňujúce situáciu žien v post-konfliktných oblastiach/ humanitárnej pomoci. Ďalej ide o žiadosti zamerané na ľudské zdroje tzv. „soft“ projekty v oblasti vzdelávania, zlepšovania prístupu k službám vrátane zdravotníctva, podpory podnikania, podpory zastúpenia znevýhodnených skupín na rozhodovaní, atď.
- 2. žiadosť pozitívne vplýva na rodovú rovnosť** (resp. má výrazné zameranie na rodovú rovnosť), napr.: žiadosti v oblasti zdravia, v ktorých je venovaná špecifická pozornosť reprodukčnému zdraviu žien, žiadosti s holistickým prístupom k riešeniu situácie dievčat, žien a ich detí, od vzdelávania v materskej škôlke, cez pracovné príležitosti a zlepšenie prístupu k zdraviu.
- 3. žiadosť nie je zameraná na rodovú rovnosť** (resp. je rodovo **neutrálna**): ide napr. o investičné projekty zamerané na fyzickú infraštruktúru alebo ochranu životného prostredia. Avšak aj rodovo neutrálne žiadosti môžu (a mali by) zohľadniť rodovú rovnosť napr. v rámci projektového tímu alebo komunikácie navonok.

4. **žiadosť posilňuje rodovú nerovnosť** (resp. s **negatívnym dopadom**): projekty podporujúce existujúce rodové nerovnosti v prístupe k príležitostiam, rozhodovaniu a zdrojom, zahŕňajúce širokú oblasť od trhu práce, zastúpenie v rozhodovaní, rozdelenie prác v privátnej sfére až po projekty priamo či nepriamo podporujúce negatívne rodové stereotypy a predsudky voči ženám, či projekty vedúce k zhoršeniu postavenia žien/dievčat. Žiadosti, ktoré budú v odbornom hodnotení posúdené ako posilňujúce rodovú nerovnosť, **nebudú Komisiou MZVEZ SR odporučené na schválenie**.

2.2 Zohľadnenie prierezovej témy ŽP a ZK (SDG č. 13 – Ochrana klímy) v žiadosti o poskytnutie dotácie

V procese konania o žiadosti bude žiadosť vzhľadom na prierezovú tému ŽP a ZK posudzovaná v dvoch fázach: **administratívna formálna kontrola a odborné hodnotenie**.

1. Administratívna formálna kontrola – predmetom kontroly bude:

- zaradenie žiadosti do jednej z **kategórií A, B alebo C**³ a zdôvodnenie uvedené v časti 5.1. žiadosti;
- **splnenie podmienky č. 1 a 17** zohľadnením prierezovej témy ŽP a ZK vo všetkých relevantných častiach žiadosti (platí pre projekty zaradené do kategórie A, resp. B) alebo čestným vyhlásením v žiadosti (platí pre projekty zaradené do kategórie C);
- kompletne vyplnený a k žiadosti priložený **Kontrolný zoznam**);
- k žiadosti priložený formulár **EIA/SEIA** vypracovaný podľa príslušných štandardov krajiny implementácie ešte **pred zaslaním žiadosti** – platí pre projekty zaradené do kategórie A.⁴

Konanie o žiadostiach, ktoré nepreukážu splnenie podmienok v rámci administratívnej formálnej kontroly bude zo strany SAMRS pozastavené.

2. Odborné hodnotenie – predmetom hodnotenia bude:

- posúdenie súladu vecnej stránky deklarovanom v príslušných častiach žiadosti s odpoveďami uvedenými v tabuľke č. 2. a 3. **Kontrolného zoznamu**;
- **správnosť a zdôvodnenie zaradenia** žiadosti do vyššie spomenutých kategórií;
- posúdenie, či žiadosť po **vecnej stránke** stanovenými cieľmi, aktivitami a voľbou, príp. vlastným nastavením merateľných ukazovateľov, v zmysle príspevku, ktorý je deklarovaný v príslušných častiach žiadosti a formulároch a v časti 2 a 3 Kontrolného zoznamu žiadosť **bude predstavovať riziko/ohrozenie** pre kvalitu ŽP a ZK resp. **bude predchádzať negatívnym dopadom** na ŽP a ZK;
- **predstavuje**, resp. **nepredstavuje príležitosť** na posilnenie a realizovanie opatrení podporujúcich zlepšovanie kvality ŽP alebo adaptácia na ZK.

³ Ku kategorizácii žiadosti pozri časť 2.2.1 metodického usmernenia.

⁴ Vypracovanie formuláru EIA a SEIA nie je oprávnený náklad v rámci projektu.

2.2.1 Kategorizácia žiadostí v rámci prierezovej témy SDG č. 13

Žiadateľ je povinný zaradiť žiadosť do jednej z troch kategórií:

- **Kategória A:** žiadosti, v ktorých minimálne jedna aktivita predstavuje **vysoké** riziko pre ŽP a ZK.
- **Kategória B:** žiadosti, v ktorých minimálne jedna aktivita predstavuje **nízke/mierne** riziko pre ŽP a ZK alebo akúkoľvek **príležitosť** na zlepšovanie kvality ŽP a zabraňovaniu ZK.
- **Kategória C:** žiadosti, v ktorých aktivity **nepredstavujú riziko** a ani **žiadnu príležitosť** pre ŽP a ZK.

2.2.2 Postup pri vypínaní Kontrolného zoznamu

Tabuľka č. 2 Kontrolného zoznamu je súborom otázok pre žiadateľa na určenie toho, či projekt predstavuje potenciálne riziko/príležitosť na zlepšenie v oblastiach ŽP a ZK v týchto oblastiach: ochrana prírody, biodiverzity, ekosystémov a ich služieb a udržateľné riadenie prírodných zdrojov; zmiernenie zmeny klímy (mitigácia) a prispôsobenie sa na dôsledky zmeny klímy (adaptácia), zdravie miestnych komún; prevencia a kontrola znečisťovania ŽP a efektívne využívanie zdrojov; riadenie v oblasti ŽP a ZK, vrátane zvýšenia environmentálneho povedomia a informovanosti. Žiadateľ odpovedá na jednotlivé otázky v stĺpci **Riziko/Príležitosť** a to buď **Áno/Nie**. V prípade identifikácie rizika, žiadateľ v stĺpci **Komentár vyhodnotí mieru rizika** a to buď ako **vysokú** alebo **nízku**⁵, prípadne pridá **doplňujúce vysvetlenia**. Na základe kompletne vyplnenej Tabuľky č. 2 žiadateľ zaradí projekt do jednotlivých kategórií nasledovne:

- **Kategória A:** Ak žiadosť predstavuje **potenciálne vysoké riziko** pre ŽP a ZK – tzn. minimálne jedna z odpovedí v stĺpci **Riziko** je **Áno** a mieru rizika vyhodnotí v stĺpci **Komentár** ako vysokú, zaradí sa do Kategórie A. Pri projektoch **kategórie A**, je žiadateľ povinný k žiadosti o poskytnutí dotácie **priložiť formulár EIA/SEIA** vypracovaný podľa príslušných štandardov krajiny implementácie projektu ešte pred zaslaním žiadosti o dotáciu. Pri zaradení žiadosti do kategórie A žiadateľ zohľadňuje prierezovú tému ŽP a ZK v ďalších častiach žiadosti. Ak žiadateľ nedostatočne zohľadnil prierezovú tému ŽP a ZK vo všetkých relevantných častiach žiadosti alebo dostatočne nezhodnotil mieru rizika pre ŽP a ZK a spôsob jeho eliminácie, **žiadosť nebude Komisiou MZVEZ SR odporučená na schválenie**, ani ak spĺňa ostatné hodnotiace kritériá.
- **Kategória B:** Ak žiadosť predstavuje potenciálnu **príležitosť** prispieť k zlepšeniu kvality ŽP alebo boju proti ZK - minimálne jedna z odpovedí v stĺpci **Príležitosť** je **Áno**, zaradí sa do Kategórie B. Žiadosť je možné zaradiť do kategórie B aj v prípade identifikácie **Rizika** (minimálne jedna z odpovedí v stĺpci riziko je **Áno**). **Miera** rizika, ktorú žiadateľ vyhodnotí v stĺpci **Komentár** je však v porovnaní s kategóriou A len **mierna/nízka** a nepredstavuje potenciálne **závažné ohrozenie** pre ŽP a ZK. Pri zaradení žiadosti do kategórie B žiadateľ zohľadňuje prierezovú tému ŽP a ZK v ďalších častiach žiadosti a v prípade identifikácie a zhodnotenia miery rizika dostatočne popíše aj

⁵ **Mierne riziko** predstavuje pre ŽP a ZK dopady malého a obmedzeného územného rozsahu (viazané na konkrétnu lokalitu) a doby trvania (dočasné), ktorým sa dá predchádzať, sú zvládnuteľné a / alebo sa dajú zmierniť za využitia relatívne jednoduchých opatrení.

Závažné riziko predstavuje negatívne dopady na ľudskú populáciu a / alebo ŽP a ZK. Rozsiahle negatívne dopady veľkej sily a / alebo územného rozsahu, a dlhého trvania (dlhotrvajúce, stále a / alebo nenávratné); dopady na citlivé alebo vzácne územia (vzácne ekosystémy); pod závažným rizikom je zahrnutý aj negatívny vplyv na práva, územie a zdroje pôvodného obyvateľstva; zahŕňa významné presídlenie obyvateľstva; generuje veľké množstvá emisií skleníkových plynov; dopady môžu zvýšiť riziko vzniku sociálnych konfliktov.

spôsob jeho eliminácie. **Žiadosť v takom prípade bude Komisiou MZVEZ SR odporučená na schválenie**, ak spĺňa ostatné hodnotiace kritériá.

- **Kategória C:** Ak žiadateľ v Kontrolnom zozname **neidentifikuje žiadne riziko a plánovaný projekt nepredstavuje príležitosť** na zlepšenie podmienok pre niektorú z oblastí ŽP a ZK, (všetky odpovede v stĺpci Riziko/Príležitosť sú **Nie**), projekt sa radí do Kategórie C. Pri žiadostiach kategórie C zohľadnenie prierezovej témy v žiadosti nie je potrebné a žiadateľ splnenie Podmienky č. 17 deklaruje čestným vyhlásením v texte žiadosti. V tomto prípade **žiadosť bude Komisiou MZVEZ SR odporučená na schválenie**, ak spĺňa ostatné hodnotiace kritériá

Žiadateľ uvedie výsledky pre jednotlivé oblasti ŽP a ZK vyplývajúce z odpovedí v Tabuľke č. 2 do sumarizačnej Tabuľky č. 3 spolu s kategóriou, do ktorej svoju žiadosť o poskytnutie dotácie zaradil.

3. Príklady aktivít podľa sektorov:

3.1 Príklady aktivít pre prierezovú tému Rovnosť príležitostí (SDG č. 5 – Rodová rovnosť) podľa sektorov:

- **Kvalitné vzdelávanie:** Podpora inklúzie dievčat do výchovno-vzdelávacieho procesu, s osobitným zreteľom na znevýhodnené a marginalizované skupiny; Podpora osvetu o nutnosti vzdelávania dievčat a iniciatív odstraňujúcich bariéry ich účasti vo vzdelávacom procese; Podpora vzdelávania dievčat a chlapcov v rodovo netradičných povolaniach (napr. dievčatá v IT oblasti); Podpora zvyšovania kvality vzdelávania a tréningy pre pedagogických zamestnancov; Zahnutie agendy práv žien a dievčat a rodovej rovnosti do výchovno-vzdelávacieho procesu.
- **Dobré zdravie:** Podpora výchovno-vzdelávacích programov zameraných na zvyšovanie povedomia o starostlivosti o zdravie a predchádzaní prenosných chorôb vrátane pohlavne prenosných chorôb ako HIV/AIDS; Podpora výchovno-vzdelávacích programov zameraných na špecifické potreby žien v oblasti reprodukčného zdravia, tehotných žien, ako aj matiek a ich novorodencov, najmä v oblasti správnej výživy a hygieny; Eliminácia kultúrnych a socio-ekonomických bariér znemožňujúcich prístup žien k potrebnej zdravotnej starostlivosti; Podpora programov na riešenie nedostupnosti a/alebo nízkej kvality zdravotnej starostlivosti vrátane oblastí reprodukčného zdravia, nedostatku pracovnej sily v zdravotníctve, nedostatku liečiv a prístrojov; Podpora iniciatív zameraných na riešenie akútnych potrieb žien v oblasti zdravia vrátane sexuálneho a reprodukčného zdravia v kontexte humanitárnej a post-humanitárnej krízy.
- **Dobrá správa vecí verejných a budovanie občianskej spoločnosti:** Cielená podpora prístupu žien k verejným funkciám a ich účasti v rozhodovacích procesoch; Zahnutie špecifických problémov žien a dievčat do programov verejnej správy; Podpora MVO venujúcich sa právam žien a rodovej rovnosti, napr. výmenou skúseností a vzdelávaním, Rozvoj služieb pre obeť rodovo podmieneného násillia ako i kapacít a schopnosti polície postihovať takéto násillie, vrátane vzdelávania a prenosu dobrej praxe; Podpora iniciatív zapájajúcich mužov a chlapcov do prevencie násillia na ženách. Podpora humanitárnych a post-humanitárnych intervencií, ktoré reflektujú potrebu predchádzať výskytu násillia, chrániť ženy a dievčatá pred sexuálnym násillím a poskytovať v prípade výskytu incidentu adekvátnu a relevantnú podporu; Podpora ochrany ľudských práv žien

v oblastiach sužovaných konfliktom a ich zapojenie v procese budovania mieru a post – konfliktnej rekonštrukcie krajiny.

- **Potravinová bezpečnosť a poľnohospodárstvo:** Podpora systémových zmien v prístupe žien k vlastníctvu pôdy a výrobným prostriedkom; Cielené zapájanie žien do projektov zavádzania nových techník a postupov; Podpora aktivít zameraných na podnikanie žien v oblasti poľnohospodárstva a rybolovu, teda produktov na predaj, napr. formou mikropôžičiek, Vzdelávanie a podpora žien v oblasti marketingu a predaja poľnohospodárskych produktov; Povzbudzovanie žien v zapájaní sa do farmárskych organizácií.
- **Infraštruktúra a udržateľné využívanie prírodných zdrojov:** Cielené zapájanie žien do rozhodovania o infraštruktúrnych projektoch a zohľadňovanie ich potrieb a priorít. Projekty, ktoré posilňujú participáciu žien v hodnotení a riešení rizík a príležitosti spojených s klimatickou krízou; V rámci infraštruktúrnych projektov zapájanie žien do rodovo netradičných povolání; Podpora zabezpečenia participácie žien v riešení konfliktov a následnej obnove infraštruktúry.
- **Podpora tvorby trhového prostredia:** Podpora zavádzania legislatívnych opatrení a/alebo cieľených programov na odstraňovanie bariér prístupu žien a marginalizovaných skupín na trh práce, vrátane eliminácie priamej a nepriamej diskriminácie; Podpora rozvoja špecifických zručností a vedomostí uľahčujúcich ženám vstup na trh práce; Tvorba kampaní zameraných na zvyšovanie povedomia o prekážkach prístupu žien na trh práce a k podnikateľským aktivitám; Podpora začínajúcich žien – podnikateľiek prostredníctvom vzdelávacích programov, tzv. seed fundingu, „štartovacích balíčkov“ a podobne; Facilitácia prístupu žien k informáciám, inováciám, IT technológiám a novým pracovným technikám; Sieťovanie a podpora partnerstiev, ženských sietí, mentoring a coaching žien.

3.2 Príklady aktivít pre prierezovú tému ŽP a ZK (SDG č. 13 - Ochrana klímy) podľa sektorov:

- **Kvalitné vzdelávanie:** Podpora vzdelávacích komponentov v projektoch s potenciálom zvýšiť povedomie o vzťahu ŽP a ZK s rozvojom a kvalitou života; Podpora výchovno-vzdelávacích programov zameraných na environmentálne udržateľný rozvoj a boj s ZK pre rôzne záujmové skupiny: vzdelávacie inštitúcie; mimovládny sektor, súkromný sektor a podobne; Prevádzať vzdelávacie zariadenia s adekvátnou kanalizáciou a zdrojom pitnej vody, v oblastiach, ktoré nie sú ohrozené prírodnými katastrofami aj v dôsledku ZK.
- **Dobré zdravie** Zavádzanie, vylepšovanie systémov kanalizácie, dodávky pitnej vody, čistej energie na vykurovanie, varenie a pod. Podpora zvyšovania prevencie chorôb spôsobených znečistením ovzdušia, vody a pôdy, Zavádzanie systémov včasného varovania pred prírodnými katastrofami a zvyšovanie kapacity pre ich riadenie; Tvorba pohotovostných plánov na distribúciu liekov v prípade prírodných katastrof/zvyšovanie kapacít pre tvorbu plánov.
- **Dobrá správa vecí verejných a budovanie občianskej spoločnosti:** Podpora transparentnej a participatívnej správy prírodných zdrojov (vodné hospodárstvo, správa pôdneho fondu, odpadové hospodárstvo); Budovanie kapacít pre integrovanie ŽP a ZK do národných, miestnych a sektorových politík, stratégií a plánov; Podpora zavádzania ekonomických nástrojov pre

integrovanie ŽP a ZK (zelená daň; zelené účtovníctvo; rozpočtové kódy pre ŽP a ZK v národných /miestnych rozpočtoch).

- **Potravinová bezpečnosť a poľnohospodárstvo:** Zavádzanie poľnohospodárskych postupov a technológií, ktoré podporujú efektívne využívanie prírodných zdrojov, napríklad vody a zároveň zvyšujú produktivitu pôdy; Podpora pestovania plodín odolných na určité extrémne poveternostné podmienky, napríklad suchá, víchrice a pod; Podpora udržateľnej výroby poľnohospodárskych produktov; Podpora využívania technológií podporujúcich nižšiu spotrebu hnojív a pesticídov; Podpora udržateľného hospodárenia s lesmi a udržateľného rybolovu.
- **Infraštruktúra a udržateľné využívanie prírodných zdrojov:** podpora opatrení na zvyšovanie podielu získavania energie z obnoviteľných zdrojov a na zvyšovanie energetickej efektívnosti; Zavádzanie inovatívnych riešení a technológií pre získavanie / využívanie čistých foriem energie; Podpora udržateľných a nízko-uhlíkových dopravných systémov/technológií; Podpora predchádzania tvorby a recyklácie odpadov; Podpora budovania zelenej infraštruktúry a budov odolných voči vplyvom ZK.
- **Podpora tvorby trhového prostredia:** Zavádzanie finančných a regulatívnych nástrojov pre lepší prístup komúnit k základným službám/vlastníctvu a kontrole nad pôdou a inými formami majetku /prírodným zdrojom/novým technológiám; Podpora miestnych komúnit pri výrobe ekologických produktov, získavaní certifikátov a prístupe na trh; Podpora malých a stredných podnikov pri zavádzaní systémov environmentálneho riadenia; Budovanie kapacít/vykonáť environmentálny audit pre malé a stredné podniky; Znižovanie uhlíkovej stopy.

Príklady typov oblastí a projektov podľa ich potenciálneho vplyvu na ŽP a ZK:

Katégoria A: Vysoké riziko pre ŽP a ZK

- Výstavba, zanechanie alebo demontáž infraštruktúry veľkého rozsahu: veľké budovy (univerzity, nemocnice, priemyselné komplexy), obytné komplexy, dopravná infraštruktúra (cesty, železnice, letiská, prístavy, mosty)
- Manažment vodných zdrojov veľkého rozsahu: dodávka vody a vodný manažment (vodné nádrže, priehrady, zavlažovacie a odvodňovacie systémy, systémy na reguláciu povodní), čističky odpadových vôd, kanalizácia, manažment povodí
- Rozsiahle zmeny vo využívaní pôdy (eg. pestovanie nepotravinárskych plodín, odlesňovanie, územné plánovanie)
- Systémy odpadového hospodárstva veľkého rozsahu (napr. domáci, biomedicínsky, elektronický a priemyselný odpad)
- Rozsiahle priemyselné a výrobné aktivity
- Veľkovýroba potravín (poľnohospodárstvo, chov dobytka, poľnohospodársky priemysel, spracovanie potravín, rybolov, akvakultúra alebo záhradníctvo)
- Lesníctvo malého a stredného rozsahu (napr. lesné škôlky, ťažba, zalesňovanie)
- Výroba, dodávka a transmisia energie stredného a veľkého rozsahu (napr. veterné alebo solárne farmy, priehrady, teplárne, bio-energia)
- Ťažobné aktivity (podpovrchová a povrchová ťažba rúd, oleja, plynu, Hospodársky rozvoj)
- Veľkokapacitné zariadenia na obstarávanie, využívanie, alebo skladovanie nebezpečných a toxických látok (pesticídy, hnojivá, petrochemické výrobky)
- Nakladanie s odpadmi malého alebo stredného rozsahu (napr. domáci, biomedicínsky, elektronický)
- Obstarávanie, používanie, skladovanie alebo zneškodňovanie nebezpečných alebo toxických látok v malom meradle (napr. pesticídy, hnojivá, petrochemické výrobky)

- Premiestnenie alebo presídlenie obyvateľstva veľkého rozsahu

Aktivity, ktoré môžu mať negatívny vplyv na environmentálne senzitívne alebo chránené územia: územia so zraniteľnými ekosystémami (koráľové bariéry, mangrovníkové lesy, tropické lesy); ekosystémy, kde sa nachádzajú ohrozené druhy rastlín, živočíchov; národné parky, chránené územia.

Kategória B: Nízke alebo mierne riziko pre ŽP a ZK alebo akákoľvek príležitosť pre ŽP a ZK

- Výstavba, prevádzka, rozšírenie alebo vyradenie z prevádzky malej alebo stredne veľkej infraštruktúry ako napr. zdravotné stredisko, školy, sklady
- Manažment vodných zdrojov malého a stredného rozsahu: studne, latríny, zavlažovanie/odvodňovanie
- Malé alebo mierne zmeny vo využívaní pôdy/krajiny/územia
- Potravinárska výroba malého alebo stredne-veľkého rozsahu (napr. poľnohospodárstvo, chov dobytka, poľnohospodársky priemysel, spracovanie potravín, rybolov, akvakultúra alebo záhradníctvo)
- Lesníctvo malého a stredného rozsahu (napr. lesné škôlky, ťažba, zalesňovanie)
- Výroba energie malého rozsahu
- Hospodársky rozvoj (napr. rozvoj mikro, malých a stredných podnikov; mikro-financovanie; obchod; investície)
- Nakladanie s odpadmi malého alebo stredného rozsahu (napr. domáci, biomedicínsky, elektronický)
- Obstarávanie, používanie, skladovanie alebo zneškodňovanie nebezpečných alebo toxických látok v malom meradle (napr. pesticídy, hnojivá, petrochemické výrobky)
- Budovanie kapacít, školenie, poradenské služby týkajúce sa životného prostredia, prírodných zdrojov alebo infraštruktúry
- Budovanie kapacít súkromného sektora v oblasti rozvojovej spolupráce
- Humanitárna pomoc po ukončení počiatočného obdobia mimoriadneho stavu/stavu núdze (napr. v reakcia na dlhotrvajúcu humanitárnu krízu, rekonštrukcia a rehabilitácia počas fázy obnovy, prevencia a pripravenosť na katastrofy) (pokiaľ nie sú v kategórii A)
- Premiestnenie alebo presídlenie obyvateľstva malého rozsahu
- Správa vecí verejných alebo ľudské práva súvisiace so životným prostredím, prírodnými zdrojmi, infraštruktúrou, hospodárskym rozvojom, riadením financií
- Zdravotný sektor
- Vzdelávanie (pokiaľ nie je v kategórii A)
- Angažovanosť verejnosti alebo zvyšovanie povedomia

Kategória C: Žiadne alebo zanedbateľné riziko a príležitosť pre ŽP a ZK

- Správa vecí verejných (napr. pozorovanie volieb, ochrana osobných údajov)
- Ľudské práva
- Ochrana detí
- Základné zručnosti pre zamestnanie (napr. gramotnosť, matematická gramotnosť, finančná gramotnosť, komunikačné zručnosti)
- Vytváranie sietí sociálneho zabezpečenia, tzv. „social safety nets“ (napr. prevody hotovosti alebo odpustenie poplatkov za zdravotnú starostlivosť, vzdelanie alebo uspokojenie základných potrieb)
- Vytváranie a riadenie sietí napr. expertov alebo organizácií
- Menovanie do správnych rád, výborov a rád